

CURTEA DE APEL
CENTRU

Republica Moldova, mun. Chișinău, str. Teilor 4
e-mail: cac@justice.md, Tel.: /373 22/ 409 209

www.instante.justice.md

Nr. 4-35/4-684 din 16-03-2026

Nr dosar. 1a-921/2024

*Curtea Constituțională a Republicii Moldova
Adresa: mun. Chișinău, str. A. Lăpușneanu, 28
MD-2004*

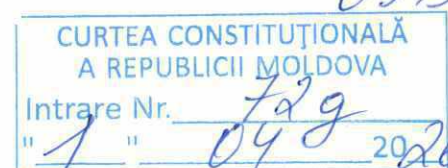
Prin prezenta, Curtea de Apel Centru, Vă expediază în adresa dumneavoastră sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate înaintată de către avocatul Dumneanu Radu în interesele inculpatului Luciani Paolo privind verificarea constituționalității dispoziției art. 106 alin. (2) lit. d) Cod Penal și a art. 160/1 Cod Penal.

Anexe:

- *Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate.*
- *Încheiere Colegiului Penal al Curții de Apel Centru nr. 1a-921/2024 din 03 martie 2026.*

Judecătorul
Curții de Apel Centru

Schibin Vladislav

Executor: Galben Cristina

SESIZARE PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE
*(depusă în baza art.135 alin.(1) lit.g) din Constituție
și art.24 alin.(1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională)*

I. Autorul Excepției de Neconstituționalitate - avocat Radu DUMNEANU

Instanța de judecată - Curtea de Apel Centru

e-mail: cac@justice.md

Judecător/Complet de judecată - Vladislav SCHIBIN

II. Informații Pertinente despre Cazul Dedus Judecării Instanței de Apel

Numărul dosarului penal - 1-22168357-02-1a-10102024

Partea interesată - inculpat Luciani Paolo

Obiectul procesului - infracțiunile prevăzute de art.27, art.248 alin.(1) Cod penal (*tentativă de contrabandă prin nedeclarare a numerarului în valoare de 36000.00 EURO*).

Stadiul procesului - cauza se află la examinare în instanța de apel, în care urmează să se decidă inclusiv asupra aplicării confiscării speciale a bunurilor nedeclarate.

Circumstanțe specifice relevante:

Sumele de bani menționate, în numerar, au fost depistate la controlul vamal.

În cadrul urmăririi penale nu au fost stabilite fapte sau probe care să ateste că sumele de bani ar proveni din activități criminale sau că a fost destinat spălării banilor sau finanțării terorismului. Din contra, s-a constatat că ar reprezenta sumele acumulate din pensia inculpatului, care, în mai multe tranșe a adus-o în Republica Moldova, având intenția să se stabilească cu traiul în țară, împreună cu concubina sa, dar din motivul că s-ar fi certat a hotărî să se întoarcă în Italia, respectiv este evident că nu s-a demonstrat că banii sunt de proveniență ilegală.

Faptele au fost calificate drept tentativă de contrabandă prin nedeclarare, conform art.27, 248 alin.(7) lit.c) Cod penal.

La examinarea cauzei, ținînd cont de ordonanța din 02.10.2023 de aplicare a sechestrului, urmează a aplicată inclusiv dispoziția art.106 alin.(2) lit.d) Cod penal (*confiscarea specială*).

III. Obiectul Sesizării

Prezenta excepție de neconstituționalitate vizează verificarea constituționalității dispoziției art.106 alin.(2) lit. d) și, implicit, a aplicării dispoziției art.106 alin.(1) și alin.(2) în integralitate, precum și, după caz, a art.106¹ (*confiscarea extinsă*) din Codul penal, în măsura în care acestea permit sau impun confiscarea totală a numerarului nedeclarat la trecerea frontierei, chiar și atunci când nu se stabilește o proveniență ilicită a acestuia sau o destinație infracțională (*cum ar fi spălarea banilor, finanțarea terorismului etc.*) și în lipsa analizei raportului de proporționalitate între interesul urmărit și ingerința admisă.

Aceste prevederi sunt contestate în raport cu art.46 alin.(2) și alin.(3) din Constituția Republicii Moldova (*Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia*), interpretate prin prisma jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului.

IV. Argumentarea incidenței unui drept din constituție

Prevederile contestate din Codul penal vizează direct și fundamental dreptul la proprietate privată, garantat de art.46 din Constituția Republicii Moldova:

(2) Conținutul și limitele dreptului de proprietate privată sunt stabilite de lege.

(3) Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreptă și prealabilă despăgubire.

Confiscarea specială și, după caz, cea extinsă, constituie o ingerință în dreptul de

ATENȚIE ! Documentul conține date cu caracter personal necesar a fi prelucrate de destinatarii și terții care au luat cunoștință de ele în conformitate cu prevederile art.29 și 30 ale Legii privind protecția datelor cu caracter personal. Orice dezvăluire neautorizată și ilegală a acestora în continuare, va condiționa răspunderea juridică.

proprietate, prin trecerea forțată și gratuită a bunurilor în proprietatea statului. O astfel de ingerință, pentru a fi constituțională, trebuie să respecte principiul legalității (*să fie prevăzută de lege*), să urmărească un scop legitim și să fie proporțională cu scopul urmărit, conform testului de proporționalitate consacrat în jurisprudența Curții Constituționale și a CtEDO.

V. Argumentarea încălcării drepturilor garantate de Constituție

Prevederile art.106 și art.106/1 din Codul penal, în modalitatea în care sunt interpretate și aplicate în practică, în special în cazurile de nedeclarare a numerarului cu proveniență legală, încalcă principiul proporționalității ingerinței în dreptul de proprietate, astfel cum este consacrat de Art. 46 din Constituție și de jurisprudența CtEDO.

Cu referire la inexistența unui scop legitim adecvat și lipsa proporționalității în confiscarea totală pentru simplă nedeclarare prin prisma jurisprudența CtEDO, în cauza *Aksungur și alții v. Serbia* (*Hotărârea din 24 iunie 2025*), Curtea a constatat o încălcare a art.1 din Protocolul nr.1 în cazul confiscării integrale a numerarului nedeclarat la frontieră, chiar dacă fapta era o contravenție/infracțiune, pe motiv că confiscarea integrală ar fi disproporționată atunci când:

- nu există date cu privire la proveniența ilegală a banilor;
- nu există nicio suspiciune de activitate criminală gravă, cum ar fi spălarea banilor, finanțarea terorismului sau alte infracțiuni care să justifice o măsură atât de severă;
- dauna adusă statului este minimă, constând în principal în privarea de informații privind tranzitul sumelor, nu în evaziune fiscală sau alte prejudicii pecuniare substanțiale;
- măsura are un caracter preponderent punitiv și descurajator, dar nu este proporțională cu gravitatea reală a faptei.

CtEDO a subliniat că legislația imprecisă (fapt care caracterizează inclusiv dispozițiile art.106 alin.(2) lit.d) în cazul „*bunurilor deținute contrar dispozițiilor legale*” și aplicarea incoerentă/lipsa unei analize aprofundate a proporționalității de către instanțele naționale conduc la încălcarea dreptului de proprietate.

În această ordine de idei se impune mențiunea că, în contextul nedeclarării numerarului la vamă, prevederile art.106 Cod penal sunt interpretate ca permițând confiscarea integrală a sumei nedeclarate, indiferent de proveniență.

Această interpretare și aplicarea mecanică a dispoziției art.106 alin.(2) lit.d) Cod penal, fără o evaluare individualizată a proporționalității, ignoră principiile stabilite de CtEDO, ori, confiscarea totală devine o sancțiune automată, fără a distinge între sumele provenite din activități infracționale (*spălare de bani, trafic de droguri etc.*) și cele dobândite legal, dar nedeclarate.

Astfel, în timp ce controlul vamal și obligația de declarare au un scop legitim (*monitorizarea fluxurilor de capital, combaterea infracționalității transfrontaliere*), confiscarea integrală a bunurilor dobândite legal pentru o simplă nedeclarare depășește ceea ce este necesar pentru atingerea acestui scop. O amendă, care să reflecte gravitatea reală a neconformității (*simplul act de nedeclarare*), ar fi suficientă și proporțională.

Separat, dispoziția art.106 alin.(2) lit.a) și lit.b) Cod penal vizează bunuri utilizate/destinate infracțiunii sau rezultate din infracțiuni. În cazul numerarului legal nedeclarat, el nu este „*rezultat din infracțiuni*” în sensul spălării banilor, ci doar „*deținut contrar dispozițiilor legale*” (lit. d)).

Aplicarea automată a confiscării totale sub incidența lit.d) transformă o încălcare a unei reguli administrative (*nedeclararea*) într-o bază pentru o sancțiune de confiscare cu consecințe similare spălării de bani, fără a fi necesare probe privind originea ilicită.

Referitor la lipsa criteriilor de proporționalitate și previzibilitate

Dispoziția art.106 Cod penal nu stabilește criterii clare pentru instanțele de judecată privind modalitatea de evaluare a proporționalității confiscării în cazurile în care bunurile sunt doar „*deținute contrar dispozițiilor legale*”. Acest vid normativ poate duce la impunerea arbitrară a unor sarcini excesive asupra dreptului de proprietate.

Deși dispoziția art.106 alin.(3) Cod penal permite confiscarea proporțională în cazul bunurilor comasate (*legale cu ilegale*), acest mecanism nu acoperă explicit situațiile în care întreaga sumă este legală, dar nedeclarată.

Jurisprudența națională, inclusiv a Curții Supreme de Justiție (ex: *Decizia CSJ Jean-Luc Dalmasso din 19 decembrie 2024, Paragraful 43*), a început să recunoască necesitatea unei analize a proporționalității și să distingă situațiile de nedeclarare de cele de spălare de bani, afirmând că „*prezenta cauză nu se referă la bunurile tănuite la trecerea peste frontieră sau la nedeclararea unor sume mari de bani, când poate exista suspiciunea de spălare de bani, de finanțare a terorismului...*”. Totuși, această tendință jurisprudențială necesită o consacrare normativă mai clară, pentru a evita incoerențele și a asigura previzibilitatea legii.

Lipsa unei dispoziții explicite care să permită o confiscare parțială sau gradată pentru nedeclararea numerarului legal (*similară cu Art. 64 § 2 din Legea sârbă criticată de CtEDO, care permitea „parțială în circumstanțe excepționale”*) creează o deficiență sistemică în aplicarea proporționalității.

Cu referie la obligația de a implementa jurisprudența CtEDO

Conform dispoziției art.7 alin.(8) Cod de procedură penală „*Hotărârile definitive ale Curții Europene a Drepturilor Omului sînt obligatorii pentru organele de urmărire penale, procurori și instanțele de judecată*”.

Respectiv, prin prisma concluziilor CtEDO expuse în hotărârea **Aksungur și alții vs. Serbia**, prevederile Codului penal privind confiscarea impun o interpretare și aplicare conformă cu principiul proporționalității, inclusiv prin inadmisibilitatea confiscării averii deținute legal, atunci când elementele infracționale grave lipsesc, ori, dispoziția art.106 Cod penal, în lipsa unor criterii clare de proporționalitate, contravine acestei obligații.

VI. Dispoziții legale aplicabile la soluționarea cauzei

Dispoziția art.106 Cod penal (în special alin.(2) lit. d)) și, după caz, cea a art.106¹ Cod penal al Republicii Moldova.

VII. Concluzii

Având în vedere cele expuse, se solicită Curții Constituționale să constate că prevederile art.106 alin.(2) lit.d) din Codul penal al Republicii Moldova, în măsura în care, prin interpretarea și aplicarea lor, permit sau impun confiscarea bunurilor (numerarului) legal dobândit, dar nedeclarate la trecerea frontierei, fără o analiză individualizată a proporționalității, în special atunci când nu se stabilește o proveniență ilicită sau o destinație infracțională a acestora (*cum ar fi, de exemplu, spălarea banilor sau finanțarea terorismului*), sunt neconstituționale și contravin art.46 alin.(2) și alin.(3) din Constituția Republicii Moldova.

Suplimentar, se impune verificarea inclusiv a modului în care dispoziția art.106¹ (*confiscarea extinsă*) ar trebui interpretat pentru a asigura respectarea principiului proporționalității în cazuri similare.

VIII. Lista documentelor relevante

- prezenta sesizare;
- copia rechizitoriului, care a constituit actul de sesizare a instanței în cauza de acuzare a

numitului Luciani Paolo;

- copia sentinței din 15.01.2024;
- Decizia Curții Supreme de Justiție în cazul Jean-Luc Dalmasso (*se conține pe pagina Curții Supreme de Justiție*);
- Hotărârea Plenului CSJ din 2017 privind contrabanda (*se conține pe pagina electronică a Curții Supreme de Justiție, mdificată prin hotărârea din 18.12.2017, în pct.23 al căreia deja face referire la proporționalitatea conform jurisprudenței CtEDO*).

IX. Declarația și semnătura autorului sesizării

Subsemnatul, avocat Radu Dumneanu, declar că informațiile expuse sunt veridice (*cu hotărârea Curții Europene la care s-a făcut referire am luat cunoștință inițial pe pagina de FB a dlui Nicolae Eșanu*) și că, la părearea mea, normele contestate vor fi aplicate în proces.

Cu respect,

27.06.2025

avocat Radu DUMNEANU

!!! - **MENȚIUNE** - document semnat electronic în conformitate cu
Legea nr.91 din 29.05.2014
Verificarea semnăturii poate fi realizată la adresa <https://msign.gov.md>

ÎNCHEIERE

03 martie 2026

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții de Apel Centru

Având în componența sa:

Președintele ședinței de judecată, judecător

Judecători

Grefieri

cu participarea

Procurorului

Avocatului în interesele inculpatului

în lipsa inculpatului, citat legal

Denis Băbălău

Elisaveta Buzu și Vladislav Schibin

Cristina Galben

Svetlana Țurcan

Radu Dumneanu

Luciani Paolo

a examinat în ședință de judecată publică sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate înaintată de către avocatul Dumneanu Radu în interesele inculpatului Luciani Paolo privind verificarea constituționalității dispoziției art. 106 alin.(2) lit.d) Cod penal și a art. 106/1 Cod penal în partea confiscării totale a numerarului nedeclarat la trecerea frontierei vamale când nu e stabilită proveniența ilicită sau destinața infracțională a mijloacelor bănești, în cauza penală de învinuire a lui Luciani Paolo în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 27, 248 alin.(1) Cod penal, examinată în ordine de apel,

CONSTATĂ:

Prin sentința Judecătoria Hîncești, sediul Central din 15 ianuarie 2024, Luciani Paolo se recunoaște vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. art. 27-248 alin. (1) Cod penal și se condamnă în baza acestei Legi la pedeapsa cu amenda în mărime de 2500 unități convenționale, echivalentul a 125.000, 00 (una sută douăzeci și cinci mii, 00) lei. Se explică condamnatului prevederile art. 64 alin. (31) Cod penal, potrivit căruia în cazul infracțiunilor ușoare sau mai puțin grave, este în drept să achite jumătate din amenda stabilită dacă o plătește în cel mult 3 zile lucrătoare din momentul în care hotărîrea devine executorie. În acest caz, se consideră că sancțiunea amenzii este executată integral.

Se explică condamnatului prevederile art. 64 alin. (5) Cod penal, potrivit căruia în caz de eschivare cu rea-voință de la achitarea amenzii stabilite ca pedeapsă principală sau complementară, instanța de judecată poate să înlocuiască suma neachitată a amenzii cu închisoare în limitele termenelor pedepsei maxime, prevăzute de articolul respectiv al Părții speciale a prezentului cod. Suma amenzii se înlocuiește cu închisoare, calculîndu-se o lună de închisoare pentru 100 unități convenționale.

Corpurile delictelor: 1) Mijloacele bănești în sumă de 36.000 (treizeci și șase mii) euro, transmise ARBI – se confiscă în beneficiul statului; 2) Actul de control fizic vamal nr. 230 din 01.09.2022 - de păstrat la cauza penală pe tot parcursul păstrării acestuia; 3) Declarațiile vamale „DV-6” depuse la data de 01.09.2022 organului vamal de către: Luciani Paolo, Blaga Angela, Nagornic Teodora, Cocieru Aurel, Ungureanu Dumitru, Plămădeală Andrei – de păstrat la cauza penală pe tot parcursul păstrării acesteia; 4) Suport electronic DVD-R cu înregistrările video din 01.09.2022 ora 15.00-17.00, de pe camerele de monitorizare amplasate în cadrul postului vamal Leușeni – de păstrat la cauza penală pe tot parcursul păstrării acestuia.

Se restituie lui Luciani Paolo suma de 10.000 (zece mii) euro.

Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că Luciani Paolo la 01.09.2022, aproximativ la orele 15:26, fiind în calitate de pasager al mijlocului de transport de model „Mercedes Sprinter 518 CDI” cu n/î _____, urmărind scopul trecerii peste frontiera vamală a valorilor valutare, s-a prezentat în postul vamal Leușeni (PVFI, rutier), direcția „ieșire autoturisme”, coridor verde, ce presupune „nimic de declarat”. Ulterior, mijlocul de transport și pasagerii acestuia fiind redirecționați spre controlul vamal. Urmare a efectuării controlului fizic vamal, în geanta personală a lui Luciani Paolo și în hainele în care ultimul era îmbrăcat, au fost depistate nedeclarate organului vamal, mijloace bănești în sumă de 36 000 Euro (treizeci și șase mii Euro), (573 bancnote cu nominalul de 50 Euro; 73 bancnote cu nominalul de 100 Euro; 2 bancnote cu nominalul de 20 Euro; 1 bancnotă cu nominalul de 10 Euro), care, conform cursului oficial stabilit de Banca Națională a Republicii Moldova, la data de 01 septembrie 2022, constituie echivalentul sumei de 699.519, 60 lei MDL ceia ce constituie 13.990, 30 unități convenționale, dar din cauze independente de voința acestuia, nu a reușit să-și realizeze până la capăt intențiile din motiv că mijloacele bănești menționate au fost depistate și ridicate de către colaboratorii serviciului vamal. Potrivit raportului de constatare tehnico-științifică nr. 28/10-00703 din 31.10.2022, în temeiul verificărilor desfășurate, se constată că 73 bancnote cu nominalul de 100 Euro, 573 bancnote cu nominalul de 50 Euro, 2 bancnote cu nominalul de 20 Euro; 1 bancnotă cu nominalul de 10 Euro, în sumă de 36.000 Euro, sunt bancnote autentice.

Prin acțiunile sale, Luciani Paolo a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 27, 248 alin. (1) Cod penal și anume: tentativă de contrabandă, scoaterea de pe teritoriul Republicii Moldova prin locuri stabilite pentru control vamal, prin tănuirea de control vamal, prin nedeclararea, a mijloacelor financiare, mai mare de 8.000 unități convenționale.

Sentința Judecătoria Hîncești, sediul Central din 15 ianuarie 2024, a fost contestată de către procurorul în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, Olga Casian și de către avocatul Dumneanu Radu în interesele inculpatului Luciani Paolo.

În ședința instanței de apel, avocatul Dumneanu Radu în interesele inculpatului Luciani Paolo a înaintat sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate privind verificarea constituționalității dispoziției art. 106 alin.(2) lit.d) Cod penal și a art. 106/1 Cod penal în partea confiscării totale a numerarului nedeclarat la trecerea frontierei vamale când nu e stabilită proveniența ilicită sau destinața infracțională a mijloacelor bănești, în cauza penală de învinuire a lui Luciani Paolo în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 27, 248 alin.(1) Cod penal.

În cerea de sesizare se invocă că prevederile contestate din Codul penal vizează direct și fundamental dreptul la proprietate privată, garantat de art.46 din Constituția Republicii Moldova:

- a) Conținutul și limitele dreptului de proprietate privată sunt stabilite de lege.
- b) Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.

Confiscarea specială și, după caz, cea extinsă, constituie o ingerință în dreptul de proprietate, prin trecerea forțată și gratuită a bunurilor în proprietatea statului. O astfel de ingerință, pentru a fi constituțională, trebuie să respecte principiul legalității (*să fie prevăzut de lege*), să urmărească un scop legitim și să fie proporțională cu scopul urmărit, conform testului de proporționalitate consacrat în jurisprudența Curții Constituționale și a CtEDO.

Prevederile art.106 și art. 106/1 din Codul penal, în modalitatea în care sunt interpretat și aplicate în practică, în special în cazurile de nedeclarare a numerarului cu proveniență

legală încalcă principiul proporționalității ingerinței în dreptul de proprietate, astfel cum est consacrat de Art. 46 din Constituție și de jurisprudența CtEDO.

Cu referire la inexistența unui scop legitim adecvat și lipsa proporționalității în confiscarea totală pentru simplă nedeclarare prin prisma jurisprudența CtEDO, în cauz Aksungur și alții v. Serbia (Hotărârea din 24 iunie 2025), Curtea a constatat o încălcare a art. din Protocolul nr.1 în cazul confiscării integrale a numerarului nedeclarat la frontieră, chia dacă fapta era o contravenție/infracțiune, pe motiv că confiscarea integrală ar l disproporționată atunci când:

- nu există date cu privire la proveniența ilegală a banilor;
- nu există nicio suspiciune de activitate criminală gravă, cum ar fi spălarea banilo finanțarea terorismului sau alte infracțiuni care să justifice o măsură atât de severă;
- dauna adusă statului este minimă, constând în principal în privarea de informații privind tranzitul sumelor, nu în evaziune fiscală sau alte prejudicii pecuniare substanțiale;
- măsura are un caracter preponderent punitiv și descurajator, dar nu este proporțional cu gravitatea reală a faptei.

CtEDO a subliniat că legislația imprecisă (fapt care caracterizează inclusiv dispoziții art.106 alin.(2) lit.d) în cazul „*bunurilor deținute contrar dispozițiilor legale*” și aplicare incoerentă/lipsa unei analize aprofundate a proporționalității de către instanțele național conduc la încălcarea dreptului de proprietate.

În această ordine de idei se impune mențiunea că, în contextul nedeclarării numerarului la vamă, prevederile art.106 Cod penal sunt interpretate ca permițând confiscarea integrală sumei nedeclarate, indiferent de proveniență.

Această interpretare și aplicarea mecanică a dispoziției art.106 alin.(2) lit.d) Cod penal fără o evaluare individualizată a proporționalității, ignoră principiile stabilite de CtEDO, or: confiscarea totală devine o sancțiune automată, fără a distinge între sumele provenite di activități infracționale (*spălare de bani, trafic de droguri etc.*) și cele dobândite legal, da nedeclarate.

Astfel, în timp ce controlul vamal și obligația de declarare au un scop legitir (*monitorizarea fluxurilor de capital, combaterea infracționalității transfrontaliere* confiscarea integrală a bunurilor dobândite legal pentru o simplă nedeclarare depășește ceea c este necesar pentru atingerea acestui scop. O amendă, care să reflecte gravitatea reală neconformității (*simplul act de nedeclarare*), ar fi suficientă și proporțională.

Separat, dispoziția art.106 alin.(2) lit.a) și lit.b) Cod penal vizează bunui utilizate/destinate infracțiunii sau rezultate din infracțiuni. în cazul numerarului lega nedeclarat, el nu este „*rezultat din infracțiuni*” în sensul spălării banilor, ci doar „*deține contrar dispozițiilor legale*” (lit. d)).

Aplicarea automată a confiscării totale sub incidența lit.d) transformă o încălcare a une reguli administrative (*nedeclararea*) într-o bază pentru o sancțiune de confiscare cu consecință similare spălării de bani, fără a fi necesare probe privind originea ilicită.

Dispoziția art.106 Cod penal nu stabilește criterii clare pentru instanțele de judeca privind modalitatea de evaluare a proporționalității confiscării în cazurile în care bunurile sui doar „*deținute contrar dispozițiilor legale*”. Aceast vid normativ poate duce la impunere arbitrară a unor sarcini excesive asupra dreptului de proprietate.

Deși dispoziția art.106 alin.(3) Cod penal permite confiscarea proporțională în cazii bunurilor comasate (*legale cu ilegale*), acest mecanism nu acoperă explicit situațiile în cai întreaga sumă este legală, dar nedeclarată.

Jurisprudența națională, inclusiv a Curții Supreme de Justiție (ex: *Decizia CSJ Jean Luc Dalmaso din 19 decembrie 2024, Paragraful 43*), a început să recunoască necesitate

unei analize a proporționalității și să distingă situațiile de nedeclarare de cele de spălare de bani, afirmând că „*prezenta cauză nu se referă la bunurile tănuite la trecerea peste frontieră sau la nedeclararea unor sume mari de bani, când poate exista suspiciunea de spălare de bani de finanțare a terorismului...*”. Totuși, această tendință jurisprudențială necesită o consacrare normativă mai clară, pentru a evita incoerențele și a asigura previzibilitatea legii.

Lipsa unei dispoziții explicite care să permită o confiscare parțială sau gradată pentru nedeclararea numerarului legal (*similară cu Art. 64 § 2 din Legea sârbă criticată de CtEDC care permitea „parțială în circumstanțe excepționale”*) creează o deficiență sistemică în aplicarea proporționalității.

Conform dispoziției art.7 alin.(8) Cod de procedură penală „*Hotărârile definitive ale Curții Europene a Drepturilor Omului sînt obligatorii pentru organele de urmărire penală procurori și instanțele de judecată*”.

Respectiv, prin prisma concluziilor CtEDO expuse în hotărârea *Aksungur și alții vs Serbia*, prevederile Codului penal privind confiscarea impun o interpretare și aplicanță conformă cu principiul proporționalității, inclusiv prin inadmisibilitatea confiscării averi deținute legal, atunci când elementele infracționale grave lipsesc, ori, dispoziția art.106 Cod penal, în lipsa unor criterii clare de proporționalitate, contravine acestei obligații.

Având în vedere cele expuse, se solicită Curții Constituționale să constate că prevederile art.106 alin.(2) lit.d) din Codul penal al Republicii Moldova, în măsura în care, prin interpretarea și aplicarea lor, permit sau impun confiscarea bunurilor (numerarului) legal dobândit, dar nedeclarate la trecerea frontierei, fără o analiză individualizată proporționalității, în special atunci când nu se stabilește o proveniență ilicită sau o destinație infracțională a acestora (*cum ar fi, de exemplu, spălarea banilor sau finanțarea terorismului*) sunt neconstituționale și contravin art.46 alin.(2) și alin.(3) din Constituția Republicii Moldova

Suplimentar, se impune verificarea inclusiv a modului în care dispoziția art.106¹ (*confiscarea extinsă*) ar trebui interpretat pentru a asigura respectarea principiului proporționalității în cazuri similare.

Examinând materialele cauzei, în special a sesizării în speță, ținând cont de opinia participanților la proces, Colegiul Penal consideră necesar de a admite sesizarea privind ridicarea a excepției de neconstituționalitate înaintată de către avocatul Dumneanu Radu în interesele inculpatului Luciani Paolo din următoarele considerente.

Astfel, potrivit art. 342 Cod de procedură penală al RM, (1) Toate chestiunile care apar în timpul judecării cauzei se soluționează prin încheiere a instanței de judecată. (2) Încheierile privind măsurile preventive, de ocrotire și asiguratorii, recuzările, declinarea de competență, strămutarea cauzei, dispunerea expertizei judiciare, prelungirea termenelor de examinare a cauzelor prevăzute la art. 20 alin. (4¹), precum și încheierile interlocutorii, se adoptă sub formă de documente aparte și se semnează de judecător sau, după caz, de toți judecătorii din completul de judecată. (3) Încheierile instanței asupra celorlalte chestiuni se includ în procesul-verbal al ședinței de judecată. (4) Încheierile date pe parcursul judecării cauzei se pronunță public.

Succesiv, conform dispozițiilor art. 364 Cod de procedură penală al RM, (1) Președintele ședinței întreabă fiecare parte în proces dacă are careva cereri sau demersuri. (2) Cererile sau demersurile formulate vor fi argumentate, iar dacă se solicită administrarea unor probe noi, se vor indica faptele și circumstanțele ce urmează a fi dovedite, mijloacele prin care pot fi administrate aceste probe, locul unde se află acestea, iar în privința martorilor, experților și specialiștilor se va indica identitatea și adresa lor în cazul în care partea nu poate asigura prezența lor în instanța de judecată. (3) Cererile sau demersurile formulate se

soluționează de către instanță după audierea opiniilor celorlalte părți asupra cerințelor înaintate. (4) Părțile pot prezenta și cere administrarea probelor și în cursul cercetării judecătorești.

Totodată, Colegiul Penal indică că conform art.7 alin. (3¹) Cod de procedură penală al RM, la ridicarea excepției de neconstituționalitate și la sesizarea Curții Constituționale, instanța de judecată nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității normelor contestate cu prevederile Constituției, limitându-se la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;

b) excepția este ridicată de către una dintre părți sau de reprezentantul acesteia ori de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei;

d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

Totodată, potrivit pct. 83 din Hotărârea Curții Constituționale din 09.02.2016, prevede că verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale.

Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82, care la rândul său prevede că judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții și anume, dacă obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

Pct. 107 din Hotărârea Curții Constituționale din 09.02.2016, prevede că în temeiul art. 135 alin. (1) lit. a) și lit. g), sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale, de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, Curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza. O astfel de interpretare asigură principiul constituțional al independenței tuturor judecătorilor și soluționarea cauzelor și supremația Constituției în procesul de apărare a drepturilor și libertăților fundamentale.

În continuare, instanța de apel, ținând cont de prevederile legale sus enunțate, menționează că până în prezent o hotărâre a Curții Constituționale privind examinarea constituționalității a dispoziției (art. 106 alin.(2) lit.d) Cod penal și a art. 106/1 Cod penal în partea confiscării totale a numerarului nedeclarat la trecerea frontierei vamale când nu e stabilită proveniența ilicită sau destinața infracțională a mijloacelor bănești) nu există, prin urmare sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și verificarea constituționalității a *dispoziției art. 106 alin.(2) lit.d) Cod penal și a art. 106/1 Cod penal în partea confiscării totale a numerarului nedeclarat la trecerea frontierei vamale când nu e stabilită proveniența ilicită sau destinața infracțională a mijloacelor bănești*, urmează a fi admisă.

În conformitate cu art. art. 7 alin.(3/l), 342, 364 Cod de procedură penală al Republicii Moldova, Colegiul Penal al Curții de Apel Centru,-

DISPUNE :

Admite cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate înaintată de către avocatul Dumneanu Radu în interesele inculpatului Luciani Paolo privind verificarea constituționalității dispoziției art. 106 alin.(2) lit.d) Cod penal și a art. 106/1 Cod penal în partea confiscării totale a numerarului nedeclarat la trecerea frontierei vamale când nu e stabilită proveniența ilicită sau destinația infracțională.

Expediază în adresa Curții Constituționale a Republicii Moldova, sesizarea de ridicare a excepției de neconstituționalitate înaintată de către avocatul Dumneanu Radu în temeiul art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova.

Încheierea este definitivă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Judecători

Denis Băbălău

Elisaveta Buzu

Vladislav Schibin